

Cicero om menneskelige fællesskaber

Marcus Tullius Cicero (106-43 f.Kr.) var romersk jurist og politiker. En lang række af Ciceros breve og taler er bevaret. Desuden skrev han flere filosofiske og statsteoretiske værker, hvori han gjorde rede for, hvorledes samfundet efter hans opfattelse skulle styres.

[I sit værk "Om vore forpligtelser" fra efteråret 44 f.Kr., skriver Cicero:] Det tilgrundliggende princip ligger udtrykt deri, at den samlede menneskehed udgør ét fællesskab. Det bånd, der knytter den sammen, er fornuften og evnen til at tale, som gennem belæring og tilegnelse, indbyrdes meddelelse, drøftelse og vurdering nærmer menneskene til hinanden og forener dem i et naturbegrundet fællesskab. Det er herved, vi på afgørende måde er forskellige fra dyrene. [...]

Der er mange grader af menneskeligt fællesskab, for nu indtil videre at se bort fra det altomfattende ene. Et snævrere fællesskab omfatter alle af samme folkegruppe, samme nation, samme sprog — stærke bånd alle tre! Endnu nærmere står de, der bor i samme by, hinanden. Bysbørn har meget fælles: byens torv, dens helligdomme, søjlehaller og gader, love og bestemmelser, retsvæsenet og retten til at stemme, hvortil kommer venskaber og personlige bekendtskaber, foruden talrige forretningsmæssige forbindelser og aftaler af forskellig art. Stærkest binder dog det bånd, der knytter slægtninge til hinanden. Fra det store, hele menneskehedens omfattende fællesskab når vi således logisk ind til den inderste og snævert afgrænsede kerne. [...]

Men når man i tanken kaster et blik ud over alle de eksisterende former for fællesskab, er der intet, der har større vægt eller som vi sætter større pris på, end det, hvormed vi hver især er knyttet til vort fædreland. Vi elsker vore forældre og vi elsker vore børn, vore slægtninge og venner, men al denne kærlighed går ligesom op i og omfattes af kærligheden til det ene fælles fædreland, det enhver anstændig mand er parat til at ofre sit liv for, hvis han kan gavne det dermed. Så meget mere afskyelig er den brutale og barbariske tankegang hos dem, der har tilføjet deres fædreland det ene forbryderiske slag efter det andet, og som nu i mange år har set det som deres opgave at bringe det til endeligt fald.

30

Cicero (*Off.* 1.50, 53, 57f.). Overs. F. Blatt o.a.: *Ciceros filosofiske skrifter*, bnd. 5 Kbh. (1972). Lettere sprogligt revideret og annoteret af Jesper Rosenløv.